

มาตรฐานการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ม.1/1 อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- รัฐโบราณในดินแดนไทย
 - ทวารวดี
 - โยนกเชียงแสน
 - ล้านนา
 - ตามพรลิงค์
 - โคตรบูรณ
 - ละโว้
 - หริภุญชัย
 - ลังกาสูกะ
 - ศรีวิชัย
 - อีสานปุระ

คำแนะนำสำหรับครู

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทั้งหมด 8 ชุด ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ 2 จำนวน 18 คาบเรียน เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด การทำงานเป็นกลุ่ม
2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย ใช้เวลาในการศึกษา จำนวน 2 คาบ เรียน ประกอบไปด้วยใบความรู้ แบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน
3. การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ครูปฏิบัติ ดังนี้
 - 3.1 ให้ครูศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104 เนื้อหาที่จะสอน ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างละเอียดและทำความเข้าใจ
 - 3.2 อธิบาย ชี้แจงและให้คำแนะนำแก่นักเรียนถึงบทบาทของตนเองในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้
 - 3.3 เตรียมอุปกรณ์ สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับนักเรียน
 - 3.4 หากมีกระบวนการกลุ่มให้ครูแบ่งกลุ่มนักเรียน โดยคละนักเรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน ให้นักเรียนแบ่งหน้าที่กันในกลุ่มให้ทุกคนได้มีส่วนในการรับผิดชอบในกิจกรรม
 - 3.5 ขณะปฏิบัติกิจกรรม ครูคอยให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษากับนักเรียน
4. ในการวัดผลกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ประเมินจากแบบทดสอบ แบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม การปฏิบัติกิจกรรม

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีทั้งหมด 8 ชุด ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ 2 จำนวน 18 คาบเรียน เป็นชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิด การทำงานเป็นกลุ่ม
2. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ชุดที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย ใช้เวลาในการศึกษา จำนวน 2 คาบ เรียน ประกอบไปด้วยใบความรู้ แบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน
3. การใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนปฏิบัติ ดังนี้
 - 3.1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที
 - 3.2 นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน ในการทำกิจกรรมกลุ่ม โดยมีการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบ
 - 3.3 ให้นักเรียนทำความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ ใบความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ อย่างละเอียด หลังจากนั้นทำตามคำชี้แจงในแต่ละส่วน และสุดท้ายทำแบบทดสอบหลังเรียนชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที
 - 3.4 เมื่อเรียนจบแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเก็บอุปกรณ์การเรียนเข้าที่เดิมให้เรียบร้อยทุกครั้ง
4. ในการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดผลนั้น นักเรียนจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำ คำชี้แจงอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ต้องมีความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์และมีวินัยในตนเองด้วย
5. ถ้านักเรียนทำกิจกรรมหรือแบบทดสอบหลังเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ให้นักเรียนกลับไปทบทวนเนื้อหา กิจกรรมใหม่และทำแบบทดสอบหลังเรียนจนกว่าจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด
6. หากนักเรียนยังมีข้อสงสัยหรือเรียนไม่ทันเพื่อน สามารถนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปใช้ นอกเวลาเรียนได้

ชุดการเรียนรู้ชุดที่ 1 เรื่อง รัฐบาลในดินแดนไทย

2 คาบเรียน

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด ม.1/1 อธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยก่อนสุโขทัยในดินแดนไทยโดยสังเขป

สาระการเรียนรู้

อาณาจักรที่ตั้งขึ้นในดินแดนไทย ต่างได้สร้างสรรค์ความเจริญของตน รวมถึงรับและถ่ายทอดอารยธรรมจากต่างชาติมาประยุกต์ใช้ด้วย ซึ่งการที่อาณาจักรต่างๆเติบโตขยายอาณาเขตออกไปได้อย่างกว้างขวางได้นั้น มีปัจจัยส่งเสริม เช่น ที่ตั้ง สภาพภูมิศาสตร์ ความมั่นคงและความเข้มแข็งทางทหาร ส่งผลให้อาณาจักรนั้นมีความเจริญก้าวหน้า สร้างสรรค์ภูมิปัญญาตกทอดต่อแก่ลูกหลานสืบไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1.ด้านความรู้

1.1 อธิบายประวัติความเป็นมาของรัฐบาลต่างๆในดินแดนไทยได้

2.ด้านทักษะและกระบวนการ

2.1 ระบุที่ตั้งของรัฐบาลต่างๆในดินแดนไทยได้

3.ด้านคุณลักษณะ

3.1 อภิปรายถึงคุณค่าของรัฐบาลในดินแดนไทยที่มีต่อประเทศไทยได้อย่างมีเหตุผล

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ชั่วโมงที่ 1 ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนดูรูปภาพโบราณสถานและโบราณวัตถุ

ที่มา พระปรางค์สามยอด <https://travel.mthai.com/region/176712.html>

ที่มา เสมารธรรมจักร <http://www.manager.co.th/South/ViewNews.aspx?NewsID=9560000078345>

หลังจากนั้น ครูตั้งคำถามเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน ดังนี้

- นักเรียนทราบหรือไม่ว่าโบราณสถานและโบราณวัตถุในภาพตั้งอยู่ที่ใด

(ตัวอย่างคำตอบ ทราบ/ไม่ทราบ , ให้พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจ

ของครูผู้สอน)

- นักเรียนคิดว่าในดินแดนไทยมีอาณาจักรโบราณที่เคยมีความเจริญรุ่งเรืองที่ใดบ้าง

(ตัวอย่างคำตอบ ให้พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

หลังจากนั้นครูชี้แจงกับนักเรียนว่า วันนี้จะเรียนเรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย พร้อมกับแจ้ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

2. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย จำนวน 10 ข้อ

ขั้นสอน

3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน จากนั้นให้นักเรียน แบ่งหน้าที่กันในการศึกษา

ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง รัฐโบราณภาคกลางในดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง รัฐโบราณภาคเหนือในดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่อง รัฐโบราณภาคตะวันออกเฉียงเหนือในดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 1.4 เรื่อง รัฐโบราณภาคใต้ในดินแดนไทย

หลังจากนั้นให้แต่ละคนสรุปเนื้อหาที่ตนเองได้ศึกษาให้เพื่อนกลุ่มได้ฟัง

4. ครูให้นักเรียนทำความเข้าใจ กิจกรรมการเรียนรู้ ถอดรหัสรัฐ ปรีศนาลับ โดยแต่ละกลุ่มจะได้บัตร ปรีศนาลับ กลุ่มละ 1 ชุด ให้สมาชิกศึกษาคำชี้แจงและกติกาการทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยละเอียด ปรีศนาลับมี คะแนนข้อละ 5 คะแนน กลุ่มใดตอบถูกและส่งคำตอบเป็นกลุ่มแรก จะได้รับ 5 คะแนน กลุ่มที่ส่งคำตอบลำดับ 2 ได้รับคะแนน 4 คะแนน กลุ่มที่ส่งลำดับถัดไปได้รับคะแนนลดหลั่นลงไปเรื่อยๆ

เมื่อจบเกมแต่ละกลุ่มรวมคะแนนที่ได้ กลุ่มที่ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้ชนะเลิศชมเชย

ขั้นสรุป

7. ครูตั้งคำถามเพื่อสรุปความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

- รัฐโบราณในดินแดนไทยมีอาณาจักรอะไรบ้าง

(ตัวอย่างคำตอบ คือ ทวารวดี , โยนกเชียงแสน , ละโว้ , ศรีวิชัย)

- เพราะเหตุใดดินแดนในไทย จึงมีรัฐต่างๆเกิดขึ้นมากมาย

(ตัวอย่างคำตอบ คือ เนื่องจากดินแดนในไทยค่อนข้างที่จะมีความอุดมสมบูรณ์ , ให้พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ชั่วโมงที่ 2

1. ครูทบทวนเนื้อหาจากการทำกิจกรรมในคาบที่แล้ว โดยสุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับ เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

หลังจากนั้นครูชี้แจงกับนักเรียนว่าวันนี้จะเรียนเรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

ขั้นสอน

2.ครูให้นักเรียนแต่ละคนศึกษา

ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง รัฐโบราณภาคกลางในดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง รัฐโบราณภาคเหนือในดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่อง รัฐโบราณภาคตะวันออกเฉียงเหนือในดินแดนไทย

ใบความรู้ที่ 1.4 เรื่อง รัฐโบราณภาคใต้ในดินแดนไทย

จากนั้นนำติดแถบประโยคบนกระดานหน้าชั้นเรียน ดังนี้

รัฐโบราณภาคกลางในดินแดนไทย

รัฐโบราณภาคเหนือในดินแดนไทย

รัฐโบราณภาคตะวันออกเฉียงเหนือในดินแดนไทย

รัฐโบราณภาคใต้ในดินแดนไทย

จากนั้นครูแจกกระดาษโน้ตกาาให้นักเรียนคนละ 4 แผ่น และให้นักเรียนเขียนถึงรัฐโบราณในดินแดนไทยตามภาคต่างๆ โดยใช้คำจำกัดความแค่ 3 คำ และให้นักเรียนออกมาติดบนกระดานหน้าชั้นเรียน

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากกระดาษโน้ตกาาที่ติดหน้าชั้นเรียน

4. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย หลังจากนั้นครูสุ่มนักเรียนเพื่อตอบคำถามในใบงาน พร้อมอธิบายให้ชัดเจน

ขั้นสรุป

5. ครูตั้งคำถามกับนักเรียน ดังนี้

- รัฐโบราณในดินแดนไทยมีความสำคัญประเทศไทยในปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

(ตัวอย่างคำตอบ คือ มีเป็นรากฐานทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมต่างๆ , ให้พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

6. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย จำนวน 10 ข้อและครูประเมินนักเรียนโดยการสังเกตจากการทำกิจกรรมกลุ่ม การตอบคำถามและการอภิปรายในชั้นเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที

คะแนน 10 คะแนน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที คะแนน 10 คะแนน
2. จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. ศูนย์กลางอาณาจักรทวารวดีอยู่บริเวณใด

1. ลุ่มแม่น้ำชี
2. ลุ่มแม่น้ำมูล
3. ลุ่มแม่น้ำโขง
4. ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง

2. อาณาจักรตามพรลิงค์อยู่ในภาคใดของประเทศไทยในปัจจุบัน

1. ภาคเหนือ
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. ภาคกลาง
4. ภาคใต้

3. เพราะเหตุใดอาณาจักรโยนกเชียงแสนจึงต้องย้ายศูนย์กลางการปกครองหลายครั้ง

1. ถูกศัตรูรุกราน
2. ได้รับภัยธรรมชาติ
3. ทำเลที่ตั้งไม่เหมาะสม
4. ต้องการหาทางออกทะเลเพื่อค้าขาย

4. อาณาจักรโครตรบูรณมีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดใดในดินแดนประเทศไทยปัจจุบัน

1. นครพนม
2. หนองคาย
3. เวียงจันทน์
4. อุบลราชธานี

5. สถาปัตยกรรมในภาคกลางที่สะท้อนความเจริญของอาณาจักรละโว้คือข้อใด

1. พระปฐมเจดีย์
2. ปราสาทหินพิมาย
3. พระปรางค์สามยอด
4. ปราสาทหินพนมรุ้ง

6. อาณาจักรศรีวิชัยมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเพราะเหตุใด
 1. ยกเว้นการจัดเก็บภาษี
 2. มีแรงงานทาสจำนวนมาก
 3. เป็นเมืองท่าค้าขายกับพ่อค้าต่างชาติ
 4. ยกเว้นการจัดเก็บภาษีในการเดินเรือ
7. เรื่องราวของพระนางจามเทวีมีความเกี่ยวข้องกับอาณาจักรในข้อใด
 1. ล้านนา
 2. หริภุญชัย
 3. ทวารวดี
 4. ลังกาสูกะ
8. หลักฐานในข้อใดที่แสดงว่าอาณาจักรศรีวิชัยมีการนับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน
 1. พระบรมธาตุไชยา
 2. วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร
 3. ศาลเจ้าเล่งจูเกียง
 4. พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
9. คติและประเพณีการปักเสมาหินที่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับอิทธิพลจากอาณาจักรใด
 1. ทวารวดี
 2. ลังกาสูกะ
 3. ศรีวิชัย
 4. โยนกเชียงแสน
10. อาณาจักรตามพรลิงค์เป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมจากดินแดนในข้อใด
 1. อีเบต - จีน
 2. พม่า - มอญ
 3. ลังกา - อินเดีย
 4. กัมพูชา - เวียดนาม

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อนามสกุลห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบในแบบทดสอบแล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในช่อง ☐ ในข้อที่ถูกต้องที่สุด
เพียงคำตอบเดียว

ข้อ	คำตอบ				คะแนน
	1.	2.	3.	4.	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อนามสกุลห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบในแบบทดสอบแล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในช่อง ☐ ในข้อที่ถูกต้องที่สุด
เพียงคำตอบเดียว

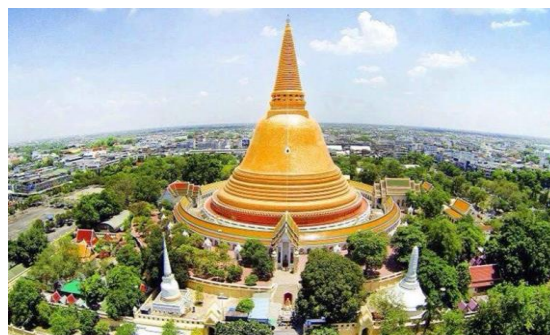
ข้อ	คำตอบ
1	4
2	4
3	3
4	1
5	3
6	3
7	2
8	4
9	1
10	3

ใบความรู้ที่ 1.1 เรื่อง รัฐโบราณภาคกลางในดินแดนไทย

1. อาณาจักรทวารวดี

เป็นอาณาจักรสมัยประวัติศาสตร์ที่มีหลักฐานแน่นอนแห่งแรกบนผืนแผ่นดินไทย มีบันทึกการเดินทางของหลวงจีนอี้จิงที่เรียกชื่อในบันทึกว่า “โถ-โล-โป-ตี้” ตั้งอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาและอาจมีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดนครปฐมเพราะพบเหรียญที่นครปฐมมีจารึกภาษาสันสกฤตว่า “ศรีทวารวดีศวรปุณย” แปลว่า “การบุญของผู้ใหญ่ศรีทวารวดี”

ในการขุดค้นทางโบราณคดีที่เมืองนครชัยศรี (นครปฐม) ได้พบหลักฐานสมัยทวารวดีจำนวนมาก เช่น ธรรมจักรศิลา พระพุทธรูปศิลาขนาดใหญ่ประทับนั่ง ห้อยพระบาทปางแสดงธรรม รวมถึงโบราณสถานขนาดใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการค้นพบจารึกโบราณที่เขียนด้วยภาษามอญได้รับอิทธิพลพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท

ภาพที่ 1 พระปฐมเจดีย์
ที่มา <https://daily.rabbit.co.th> (1 มีนาคม 2559)

ศิลปวัฒนธรรมตลอดจนแบบแผนในการปกครองจากอินเดียที่เกิดการผสมผสานจนเป็นอารยธรรมทวารวดี สถาปัตยกรรมทางพระพุทธศาสนาที่สำคัญในสมัยทวารวดีและยังปรากฏให้เห็นจนปัจจุบันคือ พระปฐมเจดีย์ที่จังหวัดนครปฐม

2. อาณาจักรละโว้

ศูนย์กลางอยู่ที่เมืองลพบุรี ตั้งอยู่ในบริเวณที่มีแม่น้ำสำคัญ 3 สายไหลผ่านคือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำลพบุรี ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์และมีเส้นทางติดต่อกับเมือง เมื่อพวกขอมหรือเขมรขยายอิทธิพลเข้ามาในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ละโว้ได้กลายเป็นเมืองประเทศราชของขอมและได้รับอารยธรรมของขอม อาชีพสำคัญของชาวละโว้ คือ การเกษตร เพราะมีพื้นที่อุดมสมบูรณ์และมีการติดต่อค้าขายกับชุมชนต่างถิ่น เช่น จีน อินเดีย หลักฐานที่แสดงถึงการติดต่อค้าขาย เช่น เครื่องถ้วยจีน ละโว้ยังได้ส่งทูตไปยังเมืองจีน โดยจดหมายเหตุจีน เรียกละโว้ว่า “เมืองหลอหู่” พระพุทธศาสนานิกายมหายานและศาสนาพราหมณ์-ฮินดูได้เข้ามามีบทบาท

ในละโว้แทนพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทโดยเฉพาะในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 มีการสร้างสถาปัตยกรรมและประติมากรรมตามความเชื่อในศาสนาเหล่านี้ เช่น พระปรางค์สามยอด

ภาพที่ 2 พระปรางค์สามยอด
ที่มา <https://travel.mthai.com/region/176712.html> (1 มีนาคม 2559)

ใบความรู้ที่ 1.2 เรื่อง รัฐโบราณภาคเหนือในดินแดนไทย

1. อาณาจักรโยนกเชียงแสน

มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองเชียงแสน เรื่องราวของอาณาจักรโยนกเชียงแสน ปรากฏอยู่ในตำนานสิงหนวัติ กุมารและตำนานลวจังกรชาวก้าวถึงเจ้าชายสิงหนวัติกุมาร ผู้สืบเชื้อสายเจ้านายไทจากมณฑลยูนนานทางตอนใต้ของจีน ได้อพยพผู้คนลงมาประมาณพุทธศตวรรษที่ 13 มาก่อตั้งเมืองที่เชียงแสน ชื่ออาณาจักรโยนกเชียงแสน ต่อมาพวกขอมเข้ายึดครองอาณาจักรโยนกเชียงแสน และขับไล่ผู้ปกครองเดิมออกไปพระเจ้าพรหมกุมารเชื้อสายของกษัตริย์โยนกเชียงแสนสามารถกอบกู้เอกราชและสร้างเมืองใหม่ขึ้นที่เวียงชัยปราการ แต่หลังพระเจ้าพรหมพวกขอมที่เมืองสะเทินในพม่ายกทัพมารุกรานพระเจ้าไชยสิริโอรสของพระเจ้าพรหมจึงพาผู้คนอพยพหนีมาสร้างเมืองใหม่ที่กำแพงเพชรจนกระทั่งในพุทธศตวรรษที่ 19

อาณาจักรโยนกเชียงแสนจึงถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนา

2. อาณาจักรหริภุญชัย

ตั้งอยู่ที่เมืองหริภุญชัยหรือจังหวัดลำพูนในปัจจุบันตำนานจามเทวีวงศ์หรือตำนานเมืองหริภุญชัยกล่าวว่าฤาษีสุนเทพเป็นผู้สร้างเมืองหริภุญชัยและขอให้กษัตริย์ละโว้ส่งเชื้อสายพระวงศ์มาปกครองละโว้จึงส่งพระนางจามเทวีผู้เป็นพระราชธิดามาเป็นปฐมกษัตริย์แห่งหริภุญชัยจนถึงปลายพุทธศตวรรษที่ 17 พระอาทิตย์ราชได้ปกครองหริภุญชัยและได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองโดยเฉพาะการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาทรงสร้างพระธาตุหริภุญชัย สร้างวัดทำให้บ้านเมืองมีความสงบสุข

3. อาณาจักรล้านนา

มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองนพบุรีศรีนครพิงค์ เชียงใหม่ผู้ก่อตั้งอาณาจักรล้านนา คือ พระยามังรายมหาราช ซึ่งเดิมปกครองเมืองเชียงแสน ทรงรวบรวมแคว้นต่างๆ ในภาคเหนือเข้าด้วยกันเป็นอาณาจักรล้านนาและตั้งราชธานีแห่งใหม่ขึ้นที่เวียงกุมกามแต่ประทับอยู่ไม่นานก็ย้ายเมืองอยู่ที่เชียงใหม่ใน พ.ศ.1839

อาณาจักรล้านนามีความเจริญรุ่งเรืองหลายด้านที่สำคัญ ดังนี้

- 3.1) ด้านภาษา ล้านนามีตัวอักษรใช้สามแบบ คือ อักษรธรรมล้านนาหรืออักษรตัวเมือง อักษรฝักขามที่ดัดแปลงมาจากตัวอักษรของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชและอักษรขอมเมืองหรืออักษรไทยนิตะ
- 3.2) ด้านการปกครอง สามารถขยายอาณาเขตออกไปอย่างกว้างขวางมีปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มีกฎหมายที่ใช้ปกครองเรียกว่า “มังรายศาสตร์”
- 3.3) ด้านศาสนา พระพุทธศาสนาเถรวาทลัทธิลังกาวงศ์จากสุโขทัยและพม่ามีการสังคายนาพระไตรปิฎกครั้งที่ 8

ที่มา http://www.thailaws.com/historythailand/thailand_letter_2.htm
(1 มีนาคม 2559)

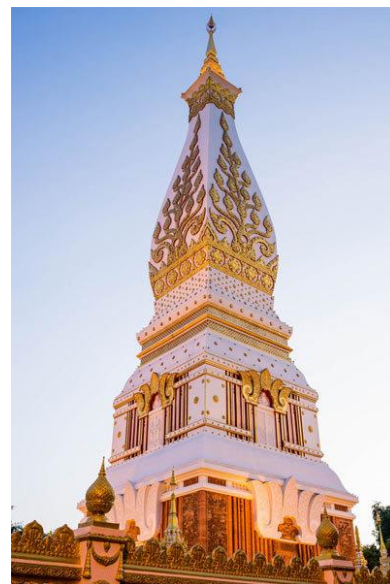
ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่อง รัฐโบราณภาคตะวันออกเฉียงเหนือในดินแดนไทย

1. อาณาจักรโคตรบูรณ

มีศูนย์กลางอยู่ที่นครพนมมีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตลอดจนดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงเรื่องราวของอาณาจักรโคตรบูรณปรากฏอยู่ใน “ตำนานอุรังคธาตุ” ที่กล่าวถึงความ เป็นมาของชุมชนในอาณาจักรและประวัติการสร้างพระธาตุพนม อาณาจักรโคตรบูรณได้รับอิทธิพลจากอินเดียมีการปกครองโดยกษัตริย์ นับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทตามแบบทวารวดีและมีความเชื่อ พื้นเมืองเรื่องการนับถือสิ่งศักดิ์สิทธิ์และการบูชาพญานาค ศาสนสถานที่ สำคัญของอาณาจักร คือ พระธาตุพนม

ภาพที่ 4 พระธาตุพนม

ที่มา www.sawasdeenakhonphanom.com/1997 (1 มีนาคม 2559)

2. อาณาจักรอีสานปุระ

อาณาจักรอีสานปุระหรืออาณาจักรขอม รุ่งเรืองขึ้นในสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ 7 เป็นยุคที่อาณาจักรขอม เป็นปึกแผ่นและเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปวิทยาการสูงสุด มีการสร้างศาสนสถานเป็นปราสาทหินขนาดใหญ่ขึ้น หลายแห่ง เช่น ปราสาทนครธม ปราสาทตาพรหม ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา ปราสาทหินพนมรุ้ง ปราสาทเมืองต่ำจังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทศรีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ พระปรางค์สามยอด จังหวัดลพบุรี ปราสาทเมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น

อาณาจักรขอมได้เผยแพร่อารยธรรมไปยังรัฐที่อยู่ใกล้เคียงหลายด้าน ทั้งด้านการปกครองได้แก่ การ ปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ความเป็นสมมติเทพของกษัตริย์ระบบขุนนางการปกครองแบบจตุสดมภ์ และกฎหมายพระธรรมศาสตร์ด้านศาสนาและความเชื่อได้แก่ ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู พระพุทธศาสนานิกาย อาเจียรวาทหรือมหายาน ดังจะเห็นได้จากโบราณสถานและโบราณวัตถุ เช่น ปราสาทหิน เทวรูปพระโพธิสัตว์ ศิว ลิงค์ พระพุทธรูปปางนาคปรก ความเชื่อเรื่องพญานาค เป็นต้น

ภาพที่ 5 ปราสาทหินพิมาย

ที่มา <http://blog.reviewthailand.net> (1 มีนาคม 2559)

ใบความรู้ที่ 1.4 เรื่อง รัฐโบราณภาคใต้ในดินแดนไทย

1. อาณาจักรลังกาสุกะ

มีอาณาเขตควบคุมพื้นที่ในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา มีศูนย์กลางอยู่ที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานีพัฒนาขึ้นมาจากการเป็นเมืองท่าสำคัญที่มีการติดต่อกับต่างชาติโดยเฉพาะจีนและอินเดีย เป็นศูนย์กลางสำคัญของพระพุทธศาสนานิกายมหายานจากการขุดค้นทางโบราณคดีที่อำเภอยะรังจังหวัดปัตตานีพบประติมากรรมสำริดพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร และสลับจำลองรูปทรงต่างๆจำนวนมาก

2. อาณาจักรตามพรลิงค์

มีศูนย์กลางอยู่ที่นครศรีธรรมราชมีหลักฐานที่กล่าวถึงตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 8 โดยเอกสารอินเดียโบราณกล่าวถึงอาณาจักรตามพรลิงค์ในชื่อ “ตมลิง” “ตัมพลิงค์” เอกสารจีนสมัยราชวงศ์ถัง เรียกว่า “ถ่ามเหรง” สมัยราชวงศ์ซ่งเรียกว่า “ต่านหม่าลิง” ต่อมาเรียกว่า “อาณาจักรนครศรีธรรมราช”

ด้านศาสนา พุทธศตวรรษที่ 18 พระเจ้าจันทรภาณุศรีธรรมมาโคกราชทรงยกทัพไปโจมตีลังกา 2 ครั้งเพื่อแย่งชิงพระทันตธาตุจากลังกา ทำให้อิทธิพลของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทลี้ภัยลี้ภัยและศิลปะแบบลังกาเข้ามาเผยแพร่และฝังรากลึกอยู่ในอาณาจักรนครศรีธรรมราช ศาสนวัตถุที่สำคัญ คือ พระบรมธาตุจังหวัดนครศรีธรรมราช พระพุทธรูปประทับยืนสำริดปางประธานธรรม ทำให้นครศรีธรรมราชกลายเป็นศูนย์กลางสำคัญของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในดินแดนไทยซึ่งพระสงฆ์จากนครศรีธรรมราชได้นำพระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ไปเผยแพร่ยังกรุงสุโขทัยตั้งแต่สมัยพ่อขุนรามคำแหง

3. อาณาจักรศรีวิชัย

มีศูนย์กลางอยู่ที่เมืองปาเล็มบัง บนเกาะสุมาตรา ประเทศอินโดนีเซีย มีอิทธิพลครอบคลุมตั้งแต่เกาะชวาในอินโดนีเซีย ขึ้นมาถึงอำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี หนึ่งมีนักวิชาการบางท่านเชื่อว่าศูนย์กลางของอาณาจักรศรีวิชัยอยู่ที่อำเภอไชยา

ด้านศาสนาในระยะแรกอาณาจักรศรีวิชัยที่ไชยานับถือศาสนาพราหมณ์ - ฮินดูและพระพุทธศาสนานิกายมหายาน ต่อมานับถือพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทจากอาณาจักรทวารวดีและพระพุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์จากนครศรีธรรมราช ดังปรากฏที่ศาสนสถานและศาสนวัตถุในศาสนาต่างๆ เช่น พระบรมธาตุไชยา อำเภอไชยา พระพุทธรูปปางนาคปรกสำริด ที่วัดหัวเวียง อำเภอไชยา เทวรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร วัดศาลาหิง อำเภอไชยา

ภาพที่ 6 พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

ที่มา http://www.7wondersthailand.com/wizContent.asp?wizConID=413&txtMenu_ID=7 (1 มีนาคม 2559)

ศึกษาใบความรู้จบแล้ว เพื่อนๆ
เริ่มทำกิจกรรมการเรียนรู้กันเลยจ้า

กิจกรรมการเรียนรู้ ถอดรหัสรัฐ ปรีศนาถ์

จุดประสงค์

นำความรู้ เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

คำชี้แจง

1. นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ ถอดรหัสรัฐ ปรีศนาถ์
2. นักเรียนจับกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน โดยแต่ละกลุ่มจะได้ ปรีศนาถ์ กลุ่มละ 1 ชุด
3. นักเรียนทำความเข้าใจกิจกรรมการเรียนรู้ ถอดรหัสรัฐ ปรีศนาถ์

กติกาการเล่น

1. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดหาคำตอบจากปรีศนาถ์ที่กำหนดให้
2. ปรีศนามีคะแนนข้อละ 5 คะแนน กลุ่มใดตอบถูกและส่งคำตอบเป็นกลุ่มแรก จะได้รับ 5 คะแนน กลุ่มที่ส่งคำตอบลำดับ 2 ได้รับคะแนน 4 คะแนน กลุ่มที่ส่งลำดับถัดไปได้รับคะแนนลดหลั่นลงไปเรื่อยๆ
3. แต่ละกลุ่มมีสิทธิส่งคำตอบเพียง 1 ครั้ง เท่านั้น
4. เมื่อจบเกมการแข่งขัน กลุ่มใดได้คะแนนมากที่สุด กลุ่มนั้นเป็นกลุ่มที่ชนะเลิศ

ข้าอยากจะไปเล่นด้วยจัง
สู้ๆนะทุกคน

กิจกรรมการเรียนรู้
ถอดรหัสรัฐ ปรีศนาถ

1. ลำปาง : เขลางค์นคร

ลำพูน :

					ย

2. ละโว้ : ลุ่มแม่น้ำลพบุรี

ทวารวดี :

ล						า	น

3. เสมาหินสลัก : ฟ้าแดดสงยาง

วงล้อพระธรรมจักร :

น		ร		ย	

4. ละโว้ : ทวารวดี

ลพบุรี : ป

5. พระยามังรายมหาราช : ล้านนา

เจ้าชายสิงหนวัติกุมาร :

ก ย

6. หริภุญชัย : วัดจามเทวี

ศรีวิชัย : ต ว

ล ศ

7. พระอู่รังคราตุ : เจดีย์พระธาตูปนม

พระบรมสารีริกธาตุ :

	จ		ย		ร			ร				

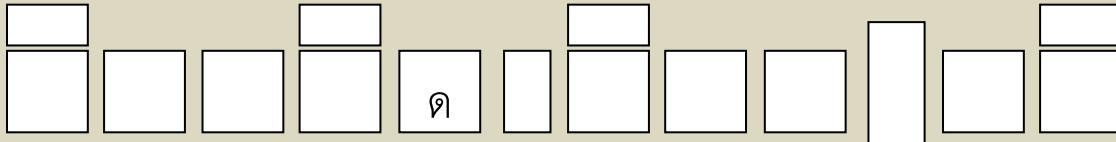
8. พระเจ้าสิงหนวัติ : โยนกนาคพันธุ์

ลวจังกราช :

ท											ง

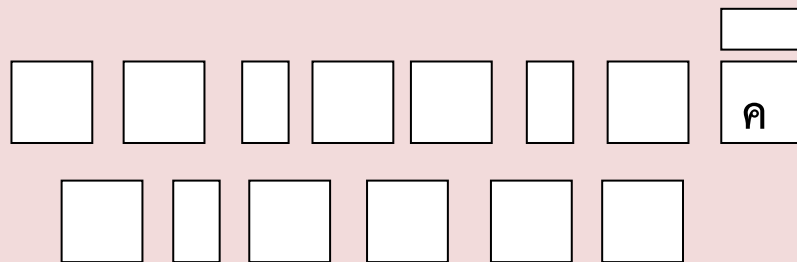
9. พระธาตุหริภุญชัย : จังหวัดลำพูน

วัดโพธารามวิหาร :

10. อีสานปุระ : ปราสาทหินพิมาย

ละโว้ :

รีบไปทำ
แบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้
เพื่อทบทวนความรู้กันดีกว่า
นะครับ

แบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.1

เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความใส่ลงในช่องว่างด้านล่างให้สัมพันธ์กัน(5คะแนน)

ก. อาณาจักรทวารวดี	ข. อาณาจักรละโว้	ค. อาณาจักรโยนกเชียงแสน
ง. อาณาจักรทริภุชชัย	จ. อาณาจักรล้านนา	ฉ. อาณาจักรลังกาสุกะ
ช. อาณาจักรตามพรลิงค์	ซ. อาณาจักรศรีวิชัย	ณ. อาณาจักรโคตรบูรณ
ญ. อาณาจักรอีสานปุระ		

ตัวอักษร	ข้อความ
	ผู้ก่อตั้งอาณาจักร คือ พระยามังรายมหาราช มีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน ศาสนา สถานสำคัญ คือ วัดเจดีย์หลวง วัดเจดีย์เจ็ดยอด
	หลักฐานที่สำคัญ เช่น พระปรางค์สามยอด เทวสถานปรางค์แขก เทวรูปพระโพธิ์สัตว์อวโลกิเตศวร
	ศาสนสถานที่สำคัญ เช่น พระบรมธาตุไชยา อำเภอยะยา เทวรูปพระโพธิ์สัตว์อวโลกิเตศวร ที่วัด ศาลาหิง อำเภอยะยา พระพุทธรูปปางนาคปรกสำริดที่วัดหัวเวียง อำเภอยะยา เป็นต้น
	ศูนย์กลางของอาณาจักร คือ นครศรีธรรมราชในปัจจุบัน
	ตำนานจามเทวีวงศ์ระบุว่าท้าวท้าวสุทนต์เป็นผู้สร้างเมืองและขอให้กษัตริย์ละโว้ส่งเชื้อพระวงศ์มา ปกครอง
	มีการสร้างศาสนสถานเป็นปราสาทหินขนาดใหญ่ขึ้นหลายแห่ง เช่น ปราสาทนครธม ปราสาทตา พรหม ปราสาทหินพิมาย
	มีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดนครพนม มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอด ดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง
	มีการขุดพบเหรียญที่มีจารึกภาษาสันสกฤตว่า ศรีทวารวดี ศวรปุณยะ
	เรื่องราวของอาณาจักรปรากฏอยู่ในตำนานสิงหนวัติภูมิและตำนานลวจังกราช มีศูนย์กลางอยู่ที่ อำเภอยะยา จังหวัดเชียงราย
	มีศูนย์กลางอยู่ที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เป็นศูนย์กลางสำคัญของพระพุทธศาสนา นิกาย มหายาน

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ตามประเด็นที่กำหนด(10 คะแนน)

1. ชื่อโบราณสถาน
จังหวัด
สมัยอาณาจักร

2. ชื่อโบราณสถาน
จังหวัด
สมัยอาณาจักร

3. ชื่อโบราณสถาน
จังหวัด
สมัยอาณาจักร

4. ชื่อโบราณสถาน
จังหวัด
สมัยอาณาจักร

5. ชื่อโบราณสถาน
จังหวัด
สมัยอาณาจักร

ตอนที่ 3 ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกและทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด (5คะแนน)

	1. พระธาตุไชยาตั้งอยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี
	2. พระนางจามเทวี ปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรละโว้
	3. อาณาจักรล้านนาศูนย์กลางอยู่ที่เมืองนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่
	4. อาณาจักรโยนกเชียงแสน ศูนย์กลางปัจจุบันอยู่ที่จังหวัดเชียงราย
	5. อาณาจักรศรีวิชัย มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ทางภาคเหนือ
	6. อาณาจักรทวารวดี เป็นศูนย์กลางของศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู
	7. ตำนานชินกาลมาลีปกรณ์เป็นตำนานที่เกี่ยวกับอาณาจักรทริภุญชัย
	8. อาณาจักรลังกาสุกะเป็นอาณาจักรที่ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย
	9. เรื่องราวของอาณาจักรอีสานปุระ ปรากฏอยู่ในตำนานอุรังคธาตุ
	10. ตามบันทึกเอกสารจีน "ตมลิง"คือ อาณาจักรโคตรบูรณ์

ตอนที่ 4 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (10 คะแนน)

1. เพราะเหตุใดการก่อตั้งรัฐบาลในดินแดนสุวรรณภูมิจึงนิยมรับวัฒนธรรมอินเดียมาใช้มากกว่าวัฒนธรรมจีน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. การที่รัฐบาลมีพัฒนาการในดินแดนไทย ส่งผลต่อประเทศไทยในปัจจุบันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที

คะแนน 10 คะแนน

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ เวลา 10 นาที คะแนน 10 คะแนน
2. จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในกระดาษคำตอบ

1. เพราะเหตุใดอาณาจักรโยนกเชียงแสนจึงต้องย้ายศูนย์กลางการปกครองหลายครั้ง
 1. ถูกศัตรูรุกราน
 2. ได้รับภัยธรรมชาติ
 3. ทำเลที่ตั้งไม่เหมาะสม
 4. ต้องการหาทางออกทะเลเพื่อค้าขาย
2. อาณาจักรตามพรลิงค์เป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรมจากดินแดนในข้อใด
 1. ชีเบต - จีน
 2. พม่า - มอญ
 3. ลังกา - อินเดีย
 4. กัมพูชา - เวียดนาม
3. หลักฐานในข้อใดที่แสดงว่าอาณาจักรศรีวิชัยมีการนับถือพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายาน
 1. พระบรมธาตุไชยา
 2. วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร
 3. ศาลเจ้าเล่งจูเกียง
 4. พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
4. อาณาจักรตามพรลิงค์อยู่ในภาคใดของประเทศไทยในปัจจุบัน
 1. ภาคเหนือ
 2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 3. ภาคกลาง
 4. ภาคใต้
5. อาณาจักรโครตบูรณมีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดใดในดินแดนประเทศไทยปัจจุบัน
 1. นครพนม
 2. หนองคาย
 3. เวียงจันทน์
 4. อุบลราชธานี

6. สถาปัตยกรรมในภาคกลางที่สะท้อนความเจริญของอาณาจักรละโว้คือข้อใด
 1. พระปฐมเจดีย์
 2. ปราสาทหินพิมาย
 3. พระปรางค์สามยอด
 4. ปราสาทหินพนมรุ้ง
7. คติและประเพณีการปักเสมาหินที่พบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับอิทธิพลจากอาณาจักรใด
 1. ทวารวดี
 2. ลังกาสูกะ
 3. ศรีวิชัย
 4. โยนกเชียงแสน
8. อาณาจักรศรีวิชัยมีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจเพราะเหตุใด
 1. ยกเว้นการจัดเก็บภาษี
 2. มีแรงงานทาสจำนวนมาก
 3. เป็นเมืองท่าค้าขายกับพ่อค้าต่างชาติ
 4. ยกเว้นการจัดเก็บภาษีในการเดินเรือ
9. ศูนย์กลางอาณาจักรทวารวดีอยู่บริเวณใด
 1. ลุ่มแม่น้ำชี
 2. ลุ่มแม่น้ำมูล
 3. ลุ่มแม่น้ำโขง
 4. ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง
10. เรื่องราวของพระนางจามเทวีมีความเกี่ยวข้องกับอาณาจักรในข้อใด
 1. ล้านนา
 2. หริภุญชัย
 3. ทวารวดี
 4. ลังกาสูกะ

กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อนามสกุลห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบในแบบทดสอบแล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในช่อง ☐ ในข้อที่ถูกต้องที่สุด
เพียงคำตอบเดียว

ข้อ	คำตอบ				คะแนน
	1.	2.	3.	4.	
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อนามสกุลห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบในแบบทดสอบแล้วทำเครื่องหมาย ✕ ลงในช่อง ☐ ในข้อที่ถูกต้องที่สุด
เพียงคำตอบเดียว

ข้อ	คำตอบ
1	3
2	3
3	4
4	4
5	1
6	3
7	1
8	3
9	4
10	2

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ณรงค์ พ่วงพิศ และวุฒิชัย มูลศิลป์. (2549). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานประวัติศาสตร์** **ชั้นมัธยมศึกษาปีที่1**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วรพรรณ สังขเวช. (2552). **New สรุปเข้มสังคมศึกษาม.1**. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์และคณะ. (ม.ป.ป.). **แบบวัดและบันทึกผลการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ม.1**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วิทยา ปานบุตร. **คู่มือเตรียมสอบสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม O-Net ม.1-3**. กรุงเทพฯ : พ.ศ. พัฒนา.
- สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ. 2556. **ชุดกิจกรรมพัฒนาการคิด ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. กรุงเทพฯ : บริษัทพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ตัวอักษรล้านนา. (ม.ป.ป.). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.thailaws.com/historythailand/thailand_letter_2.htm (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2559)
- ปราสาทหินพิมาย. (ม.ป.ป.). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://blog.reviewthailand.net> (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2559)
- พระธาตุพนม. (ม.ป.ป.). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.sawasdeenakhonphanom.com/1997 (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2559)
- พระปฐมเจดีย์. (ม.ป.ป.). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://daily.rabbit.co.th> (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2559)
- พระปรางค์สามยอด. (ม.ป.ป.). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://travel.mthai.com/region/176712.html> (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2559)
- พระโพธิ์สัตว์อวโลกิเตศวร. (ม.ป.ป.). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.7wondersthailand.com/wizContent.asp?wizConID=413&txtmMenu_ID=7 (สืบค้นเมื่อ 1 มีนาคม 2559)

ภาคผนวก

เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้
ถอดรหัสรัฐ ปรีศนาถ

1. ลำปาง : เขลางค์นคร

ลำพูน : **หริภุญชัย**

2. ละโว้ : ลุ่มแม่น้ำลพบุรี

ทวารวดี : **ลุ่มแม่น้ำท่าจีน**

3. เสดาหินสลัก : ฟ้าแดดสงยาง

วงล้อพระธรรมจักร : **นครชัยศรี**

4. ละโว้ : ทวารวดี

ลพบุรี : **นครปฐม**

5. พระยามังรายมหาราช : ล้านนา

เจ้าชายสิงหนวัติกุมาร : **โยนกเชียงแสน**

6. หริภุญชัย : วัดจามเทวี

ศรวิชัย : พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร

7. พระอุรังคธาตุ : เจดีย์พระธาตุพนม

พระบรมสารีริกธาตุ : เจดีย์พระบรมธาตุไชยา

8. พระเจ้าสิงหนวัติ : โยนกนาคพันธุ์

ลวจังกราช : หิรัญนครเงินยาง

9. พระธาตุหริภุญชัย : จังหวัดลำพูน

วัดโพธารามวิหาร : จังหวัดเชียงใหม่

10. อีสานปุระ : ปราสาทหินพิมาย

ละโว้ : พระปรางค์สามยอด

เฉลยแบบฝึกกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1.1

เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนนำตัวอักษรหน้าข้อความใส่ลงในช่องว่างด้านล่างให้สัมพันธ์กัน(5คะแนน)

ก. อาณาจักรทวารวดี	ข. อาณาจักรละโว้	ค. อาณาจักรโยนกเชียงแสน
ง. อาณาจักรทริภุชชัย	จ. อาณาจักรล้านนา	ฉ. อาณาจักรลังกาสุกะ
ช. อาณาจักรตามพรลิงค์	ซ. อาณาจักรศรีวิชัย	ณ. อาณาจักรโคตรบูรณ
ญ. อาณาจักรอีสานปุระ		

ตัวอักษร	ข้อความ
จ	ผู้ก่อตั้งอาณาจักร คือ พระยามังรายมหาราช มีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ในปัจจุบัน ศาสนา สถานสำคัญ คือ วัดเจดีย์หลวง วัดเจดีย์เจ็ดยอด
ข	หลักฐานที่สำคัญ เช่น พระปรางค์สามยอด เทวสถานปรางค์แขก เทวรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร
ช	ศาสนสถานที่สำคัญ เช่น พระบรมธาตุไชยา อำเภอยะยา เทวรูปพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ที่วัด ศาลาหิง อำเภอยะยา พระพุทธรูปปางนาคปรกสำริดที่วัดหัวเวียง อำเภอยะยา เป็นต้น
ซ	ศูนย์กลางของอาณาจักร คือ นครศรีธรรมราชในปัจจุบัน
ง	ตำนานจามเทวีวงศ์ระบุว่าท้าวท้าวสุทนต์เป็นผู้สร้างเมืองและขอให้กษัตริย์ละโว้ส่งเชื้อพระวงศ์มา ปกครอง
ญ	มีการสร้างศาสนสถานเป็นปราสาทหินขนาดใหญ่ขึ้นหลายแห่ง เช่น ปราสาทนครธม ปราสาทตา พรหม ปราสาทหินพิมาย
ณ	มีศูนย์กลางอยู่ที่จังหวัดนครพนม มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตลอด ดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง
ก	มีการขุดพบเหรียญที่มีจารึกภาษาสันสกฤตว่า ศรีทวารวดี ศวรปุณยะ
ค	เรื่องราวของอาณาจักรปรากฏอยู่ในตำนานสิงหนวัติภูมิและตำนานลวจังกราช มีศูนย์กลางอยู่ที่ อำเภอยะยา จังหวัดยะลา
ฉ	มีศูนย์กลางอยู่ที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เป็นศูนย์กลางสำคัญของพระพุทธศาสนา นิกาย มหายาน

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ ตามประเด็นที่กำหนด(10 คะแนน)

1. ชื่อโบราณสถาน ปราสาทหินพิมาย
จังหวัด นครราชสีมา
สมัยอาณาจักร อีสานปุระ

2. ชื่อโบราณสถาน วัดเจติยหลวงวรวิหาร
จังหวัด เชียงใหม่
สมัยอาณาจักร ล้านนา

3. ชื่อโบราณสถาน พระปรางค์สามยอด
จังหวัด ลพบุรี
สมัยอาณาจักร ละโว้

4. ชื่อโบราณสถาน พระธาตุพนม
จังหวัด นครพนม
สมัยอาณาจักร โคตรบูรณ์

5. ชื่อโบราณสถาน วัดมหาธาตุวรวิหาร
จังหวัด นครศรีธรรมราช
สมัยอาณาจักร ตามพรลิงค์

ตอนที่ 3 ทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ถูกต้องและทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อความที่ผิด (5คะแนน)

✓	1. พระธาตุไชยาตั้งอยู่จังหวัดสุราษฎร์ธานี
✗	2. พระนางจามเทวี ปฐมกษัตริย์แห่งอาณาจักรละโว้
✓	3. อาณาจักรล้านนาศูนย์กลางอยู่ที่เมืองนพบุรีศรีนครพิงค์เชียงใหม่
✓	4. อาณาจักรโยนกเชียงแสน ศูนย์กลางปัจจุบันอยู่ที่จังหวัดเชียงราย
✗	5. อาณาจักรศรีวิชัย มีความเจริญรุ่งเรืองอยู่ทางภาคเหนือ
✗	6. อาณาจักรทวารวดี เป็นศูนย์กลางของศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู
✓	7. ตำนานชินกาลมาลีปกรณ์เป็นตำนานที่เกี่ยวกับอาณาจักรทริภุญชัย
✗	8. อาณาจักรลังกาสุกะเป็นอาณาจักรที่ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย
✗	9. เรื่องราวของอาณาจักรอีสานปุระ ปรากฏอยู่ในตำนานอุรังคธาตุ
✗	10. ตามบันทึกเอกสารจีน "ตมลิง"คือ อาณาจักรโคตรบูรณ

ตอนที่ 4 ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ (10 คะแนน)

1. เพราะเหตุใดการก่อตั้งรัฐโบราณในดินแดนสุวรรณภูมิจึงนิยมรับวัฒนธรรมอินเดียมาใช้มากกว่าวัฒนธรรมจีน

เนื่องจากรัฐโบราณในดินแดนสุวรรณภูมิมีพื้นที่ติดต่อกับชายทะเลทางด้านใต้ทำให้ง่ายต่อการติดต่อกับชาวอินเดีย โดยมีเส้นทางการค้าเพื่อติดต่อสัมพันธ์ไมตรีทั้งและการค้าทั้งทางบกทางบกและทางทะเล ทำให้เกิดการรับเอาวัฒนธรรมอินเดียมาปรับใช้เป็นของตนเองมากกว่าวัฒนธรรมจีนปรากฏเป็นหลักฐานทางด้านโบราณวัตถุ โบราณสถาน วรรณกรรม วัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของผู้คนในดินแดนสุวรรณภูมิอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตั้งแต่ยุคสุวรรณภูมิจนถึงยุคที่ดินแดนสุวรรณภูมิพัฒนาเป็นอาณาจักรของชนชาติต่างๆ เช่น สุโขทัย อยุธยา เป็นต้น

2. การที่รัฐโบราณมีพัฒนาการในดินแดนไทย ส่งผลต่อประเทศไทยในปัจจุบันอย่างไร

(ให้พิจารณาตามคำตอบของนักเรียน โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ชั้นม.1/.....

แบบบันทึกคะแนน

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์ 2 ส21104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชุดที่ 1 เรื่อง รัฐโบราณในดินแดนไทย

[illegible]

ลงชื่อ ผู้สอน

(นางสาวกษมา มาลาแวงจันทร์)

วันที่/...../.....

แบบสังเกตการทำงานกลุ่ม

ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาประวัติศาสตร์2 ส21104 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

กลุ่มที่ ทำกิจกรรมชุดการเรียนรู้เรื่อง ชั้น

สมาชิกในกลุ่ม 1. เลขที่ 2. เลขที่

3. เลขที่ 4. เลขที่

5. เลขที่ 6. เลขที่

คำชี้แจง : ให้ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
		3	2	1
1	การแบ่งหน้าที่กันอย่างเหมาะสม			
2	ความร่วมมือกันทำงาน			
3	การแสดงความคิดเห็น			
4	การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
5	ความมีน้ำใจช่วยเหลือกัน			
รวม				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
12 - 15	3 (ดี)
8 - 11	2 (พอใช้)
ต่ำกว่า 8	1 (ปรับปรุง)

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำชี้แจง : ให้ผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

[illegible]

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

A handwriting practice line consisting of a series of dots. Two slanted strokes are shown, each starting from a dot and extending upwards and to the right.

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ ให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง ให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง ให้ 1 คะแนน

แบบประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบ RUBRICS SCORE

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	5 (ดีมาก)	4 (ดี)	3 (พอใช้)	1-2 (ควรปรับปรุง)
อธิบายประวัติความเป็นมาของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้	อธิบายประวัติความเป็นมาของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ 90 - 100 %	อธิบายประวัติความเป็นมาของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้อย่างถูกต้อง 70 - 80 %	อธิบายประวัติความเป็นมาของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้อย่างถูกต้อง 50 - 60 %	อธิบายประวัติความเป็นมาของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้ต่ำกว่า 50 %
ระบุที่ตั้งของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้	ระบุที่ตั้งของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ 90 - 100 %	ระบุที่ตั้งของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้อย่างถูกต้อง 70 - 80 %	ระบุที่ตั้งของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้อย่างถูกต้อง 50 - 60 %	ระบุที่ตั้งของรัฐโบราณต่างๆในดินแดนไทยได้ต่ำกว่า 50 %
อภิปรายถึงคุณค่าของรัฐโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อประเทศไทยได้อย่างมีเหตุผล	อภิปรายถึงคุณค่าของรัฐโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อประเทศไทยได้อย่างมีเหตุผลครบถ้วนสมบูรณ์ 90 - 100 %	อภิปรายถึงคุณค่าของรัฐโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อประเทศไทยได้อย่างมีเหตุผลถูกต้อง 70 - 80 %	อภิปรายถึงคุณค่าของรัฐโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อประเทศไทยได้อย่างมีเหตุผลถูกต้อง 50 - 60 %	อภิปรายถึงคุณค่าของรัฐโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อประเทศไทยได้อย่างมีเหตุผลต่ำกว่า 50 %